

Undervisning af børn med ekspressive sproglige vanskeligheder

- en tværfaglig tilgang -

Ulla Nielsen, talepædagog
Birgitta Fog-Poulsen, fysioterapeut
Tale & Høre Institutet, Region Midt, 2010

Ekspressive sproglige vanskeligheder

- Dysfonologi
- Ekspressiv dysfasi (SLI)
- Ordforråd / Ordmobilisering

- Umoden/uprøvet artikulatorisk praksis
- Dysartri
- Oral dyspraksi
- Verbal dyspraksi

Oralmotorisk undersøgelse:

- Anamnese.
- Observation af spise og drikkemønstre.
- Oralmotoriske Test:
 1. ORIS
 2. NOT-S (skema fra www.mun-h-center.se)
 3. Div. Checklister
 - Hvad kan normalt talende børn?
 - Tværfaglig vurdering.

NOT-S Interview:

- Sensorik
- Åndedræt
- Vaner
- Tygge og synke
- Savle-problematik
- Tørhed i munden

NOT-S Undersøgelse:

- Ansigtet i hvile
- Vejrtrækning gennem næsen
- Mimik
- Tyggemuskler og kæbefunktion
- Oral motorik
- Tale

Sprogets hierakisk sårbare opbygning

1. Den pragmatisk del af sproget

2. Det semantiske og leksikale niveau

(sprogforståelse - ordforråd)

3. Formsproget

(grammatik - fonologi)

Analyse

- Input – idegrundlag - kommunikation - kognition
- Fonem – ord – morfologi – grammatik - lingvistik
- Motorisk programmering - motorik
Talemotorisk programmering
- Output – tale - motorik

Undervisningens 5 elementer

- Mundmotorisk bevidsthedstræning og talemotorisk programmering
- Fonologisk opmærksomhed
- Metafon
- Morfologi
- Sætningsdannelse

Forudsætning for succes

- At barnet forstår, at ændrer man et fonem, ændrer man ordets indhold
- At barnet forstår nødvendigheden af at ændre udtalen, for at andre mennesker kan høre og forstå det, det siger
- Viden om at det er muligt at ændre sin fonologi

Motorisk Indlæring

(Schmidt 1988, 1991)

- "En række processer, som er knyttet til praksis eller til erfaringer, og som fører til relativt permanente forandringer i evnen til at yde kompetente præstationer".
- **Fase 1: Forståelse af færdigheden**
- **Fase 2: Tilegnelse og forfinelse af færdigheden**
- **Fase 3: Automatisering af færdigheden**
- **Fase 4: Generalisering af færdigheden**
